

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Aranykorona
 Helyes: Negyedévre 3 korona
 Félár: 12
 Három: Megyedévre 5
 Négy: 20

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyes szám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Felirat a királyhoz.

— szept. 25.

Viharok zugása közben a képviselőház tegnapi ülésén egyszerre áhítatos csend állott be, mikor a ház egyik jegyzője felolvasta a függetlenségi-párt felirati javaslatát.

A királyhoz intézett ez a szózat valóban oly méltóságos, oly hatalmas, hogy méltóan fejezi ki az osztatlan magyar nemzet meggyőződését.

Ebben a feliratban összeforr az egész nemzet érzelmi és gondolatvilága, hite, meggyőződése és akaratára.

Ime itt következik ez a történeti nevezetességű okirat szóról szóra:

Felséges Császár és Király!

Nagy és nehéz válságok, súlyos megpróbáltatások terhe sokszor jutott a magyar nemzetnek osztályrészül. Állami életünknek fejlődése elé többször emeltetnek akadályok, gyakran szakadt meg békés fejlődésünk fonala amiatt, mert a nemzetnek egyértelmű akarata nem érvényesülhetett. Az országot és a trónt egyaránt fenyegető ezen válságok oka mindig az volt, hogy király és nemzet között rosszakaratu tanácsadók álnok szándékkal a téltreértésnek üszkét szították.

A múlt idők ezen képe élénk tükrözi a jeleolegi helyzetnek forrását. Az 1867-iki kiegyezés egy küzdelemteljes és szenvedésekkel megpecsételt korszaknak: az önkényuralomnak volt engesztelését előző záróköve. Uralkodó és nemzet a kibékülés útjára léptek. Az erre irányuló törekvéseknek lett eredménye az 1867. XII. törvényeikk. E törvénynek Felséged és a nemzet által elfogadott és nyíltan hirdett alapeszméje; a nemzet és uralkodó között évszázadok óta fennálló ama végzetes ellentétnek megszüntetése volt, amely a magyar alkotmány világos megsértésével államiségünket, függetlenségünket az *összbirodalmi eszmének szolgálatába akarta kényszeríteni*. A nemzet törvényhozási többsége hitt és remélt a kölcsönös engesztelődésnek őszintésében. Fájdalmas csalódásra ébredtünk. Csalódtunk oly időpontban, amidőn a

nemzet egyértelműleg abban a hitben van, hogy Magyarország szuverénitásának elengedhetetlen folyamánya azon törvényen alapuló követelésének megvalósítása — hogy nemzeti nyelvünk az állami élet legfontosabb ágában, a hadsereg terén is feltétlenül érvényesülni kell. Akkor a mikor a nemzeti akarat ezen törekvés megvalósítását az alkotmányos élet tovább akadálytalan működésének elengedhetetlen feltételül tüzte ki, jött közbe azon esemény, hogy a kormány lemondott, e lemondást Felséged elfogadta és a képviselőház is ülését elnapolta.

Elnapolta abban a hitben és jogos reményben, hogy az új kormány kinevezése lehetőleg rövid idő alatt meg fog történni és pedig oly program alapján, amely a nemzet jogos kívánságait valóra fogja váltani. Sajnos mindez, mit egy szívvel és akaratall hittünk és reméltünk nem történt meg. Ellenkezőleg ép ekkor, a jogos várakozás és reménység órájában — felolós kormánytag ellenjegyzése nélkül jelent meg Felséged aláírásával Chlopyban, 1903. szeptember 16-án keltezett egy legfelsőbb hadparancs, amely a magyar nemzet önálló állami létének és alkotmányának nyílt és határozott megsértése. Felséged ezen *hadparancsa alkotmányunkba ütközik*, mert évezredes alkotmányunknak alapja, valamint az alkotmánynyal korlátolt monarchiának lényege az, hogy törvényalkotást az országgyűlés és a koronás király együttesen gyakorolják. Teljesen egyenrangú tényezőik. Az országgyűlésnek törvénykezdeményezési joga korlátlan — a koronás király pedig a szentesítés joga illeti meg. Felséged ténye azonban azon jogos fellelítésre szolgáltatott okot, hogy alkotmányunk ezen sarkalatos elvét meilözte akkor, amidőn a magyar alkotmány által nem ismert legfőbb hadur szerepében politikai parancsot intézett a hadsereghez. — Oly parancsot, amelyben lekötötte királyi szavát és a véderő szerve előtt, amelynek pedig éppen Felséged által is hangoztott magas rendeltetésénél fogva a politikai élet minden hullámverésétől távol kellene állania, határozott fogadalmat tett hogy semmi oly változtatáshoz nem fog hozzájárulni, a mi a hadseregnek jelenlegi alapját lényegében a legkisebb mértékben is megváltoztatná.

Ezzel Felséged előre megakadályozni törekedett azt, hogy a nemzet törvényhozása a maga akaratát szabadon nyilváníthassa és a fejedelem hatalmi szavával gátat emel a nemzeti akaratnak

törvényhozási uton leendő megnyilatkozása elé.

A magyar alkotmány a jogfolytonosság alapján fejlődött. Ez a fejlődés soha sem ismerte a törvények változhatatlanságának sorvasztó bilincseit és most történelmünk évezredes tanulságaival szemben Felséged parancsoló formában hirdeti azt az akaratát, hogy a hadsereg fejlesztésére irányuló törvényes kívánságaink sohasem teljesülhessenek. Számos törvényünk, köztük az 1867. XII. törvényeikk 12. §-a is azt igazolja, hogy a magyar hadsereg vonatkozólag, a nemzet által fentartott és biztosított jogokat Magyarország minden idegen beavatkozás kizárásával gyakorolja. És most keserű csalódással tapasztaljuk, hogy Felséged ezen jogaink érvényesítésére irányuló nemzeti akaratunkat egyoldalú törekvésnek nyilvánítja, melyet valamely más államterület érdekei befolyásolhatnának.

Alkotmányunknak egyik alapja az is, hogy minden állami hatalom egyedül a nemzeti akarat forrásából ered és így a felségjogok is a nemzetnek a király által gyakorolt jogai. Nincs felségjog törvényen kívül vagy törvényen felül. Országunknak olyan törvénye nincs, amely a nemzeti nyelvnek a hadseregben való érvényesülését Felségednek egyoldalú elhatározásától tette volna függővé. Felséged hadiparancsa a fejedelmek jogait szembeállítja a nemzet jogaival. Nemzetünk sohasem mondott le a hadseregére vonatkozó jogairól. Azon törvényünk is, amelynek sérelmes értelmezésével most a királyi jogok kiterjesztésének szándékát tapasztaljuk, világosan fentartotta a magyar hadsereget, melyet kiegészítő részévé lett ugyan az összes hadseregnek, de nem nyilvánította azt más hadsereggel sem közösnek, sem egységesnek és csupán az 1725: I. és t.-c-ben gyökerező kölcsönös és együttes II. védelem kötelezettségnek cölse-rűbb teljesítése érdekében ismerte el a magyar hadsereg egységes vezérletét vezényletét és belszervezetét a magyar király által intézendőnek. Egyben azonban világosan kikötötte, hogy a király ezen jogokat is csak alkotmányosan gyakorolhatja. Felségednek a nemzet törvényes kívánságával szemben kifejezett akaratára kinos aggodalmakat ébreszt lelkünkben az alkotmányos korlátok ép-ségben maradása iránt. Meggyőződésünk szerint Felségednek ezen akaratnyilvánítását a magyar törvényhozás magatartása annál kevésbbé indokolhatja, mert a maga akaratát a hadiparancs kibocsá-

LOVASS és LADÁNYI

különlegesség tár angol és francia kelmékben.

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy az őszi és téli idényre, az összes áruinkat nagy választékban megkaptuk. Női ruhák és costümök készítését a legújabb modellek után elvállalunk.

Tisztelettel Lovass és Ladányi Piacz-utca 7. sz. a Bika-szálloda mellett.

tásának okául felhozott kérdésekben még ki sem jelentette. Felsőged csupán az országgyűlés képviselőházában folyt vitáról értesülhetett a nemzet kívánságairól.

Ezen vita alatt egyetlen olyan törekvés sem nyilvánult, amely addig, míg az 1867. XII. t. c. fennáll, az ebben meghatározott felségjogokat tiszteletben nem tartaná. Véleményeltérés csakis eme felségjogok tartalma és gyakorlásának módja tekintetében merülhetett fel, azt pedig, hogy a törvényhozás erre vonatkozó akaratával szentesítés végett Felsőged elé járulhasson, Felsőgednek, aki az alkotmányos uralkodásra annyira súlyt helyez, megelőzni, vagy megakadályozni sem érdekében, sem jogában nem állhat.

Nem mellőzhetjük hallgatással Felsőgednek ezen kijelentését sem, amelylyel ismételve és több ízben is, a hadseregéről, mint saját hadseregéről emlékezik meg. A hadseregnek mint szervezetnek különválasztása, a nemzet törvényhozásától elkülönítése az állampolgárok gondolkodásvilágától és törekvésétől mindig végzetes szerencsétlenségnek kuforrása volt, amely mindenba beláthatlan bonyaldalmaknak és ellentéteknek volt az eredő oka és nemcsak nemzetek romlását, hanem trónusok bukását is eredményezte. A zsoldos hadseregek korában lehetett jogosultsága annak, hogy a fejedelem a hadseregéről, mint magáéről rendelkezett, megadta erre a jogalapot az, hogy hadseregüket főleg a saját erőforrásaikból tartották fenn, de manapság, amidőn a nemzet védeleme az általános védkötelezettség és a néphadsereg eszméjére van alapítva, amidőn maga a nép áldozza pénzét és véré a hadseregére: az én hadseregemről beszélni idejét multá és sem az alkotmánynyal, sem általános védkötelezettség eszméjével össze nem

egyeztethető. A mi alkotmányunk szerint a hadsereg soha sem volt másé, mint a nemzeté, melynek fővezére a koronás király.

Allamiságunk és függetlenségünk szempontjából súlyos sérelem a legfeljebb hadiparancs azon felfogása, hogy vna mennyi néptörzs, így tehát a magyar is, a nagy egész javára érvényesítse a saját különös előnyeit. A 67 iki kiegyezés a magyar állam függetlenségét akarta biztosítani és bármilyen végzetes lejtőre jutott is az engedmények terén, még a kételynek leghalványabb árnyéka sem férhet ahoz, hogy a magyar nemzet állami alkotó nemzeti jellegét sértetlenül megóvta és végtelen távolságban állott még annak a gondolatától is, hogy az ország önállóságát, a politikai értelemben vett magyar nemzetet a néptörzsek színvonalára kívánta volna lesüllyeszteni. Nem lehetne kifogásunk az ellen, ha a Felsőged jogára alatt álló és az örökös tartományok kötelékébe tartozó, saját történelmi multtal bíró nemzeteknek törekvései is kielégítették, ámde mi egy pillanatig sem tagadhatjuk meg évezre des multunkat, mely szerint önálló, független, szabad nemzet vagyunk, és nekünk nem volt és nincs is más törekvé sünk, mint minden erőnk igénybevételével kiépíteni és felvirágoztatni az önálló magyar nemzeti államot.

Elsoroltuk Felsőgednek a hadiparancsra vonatkozó aggodalmait; — országunk ezen nehéz helyzetében biztató jelként vettük Felsőged azon törekvését, hogy a nemzetnek megnyugtató és az alkotmányos — bizonyára Felsőged akaratán kívül — ütött sebek orvoslását önmaga is szükségesnek ismerte fel. E cél érdekében hatalmazta fel Felsőged utjonnan kinevezett kormányelnökét a hadiparancsra vonatkozólag némileg meg

nyugtató, ámbar az alkotmányosság fogalmi szerint sem nem illetékes helyen, sem nem kellő formában elmondott nyilatkozatai megtételére. E célból intézett Felsőged kormányelnökéhez királyi kézi ratot is. Mély sajnálattal kell kijelentünk, hogy e nyilatkozat a magyar nemzetet nem nyugtathatja meg; nem pedig azért, mert lényegében fentartja mindazt, a mit a legfelsőbb hadiparancs kiadásával sérelmesnek mondtunk; sőt azzal, hogy a leghatározottabban kijelenti, hogy bizonyos kereteken túl semmiféle intézkedéseket megengedhetőnek nem tart és ezen jelzett kereteken túl menő törekvések teljesítéséhez, amelyek a szent korona országainak integritását veszélyeztetik, legfelsőbb akaratával hozzájárulni nem fog soha: ezzel a nemzet alkotmányán újabb sebeket üt. Mély sebeket üt azért, mert itt nyíltan és ismételtén kifejezésre jut azon akarat, hogy a nemzet törvényhozása csakis azt veheti alkotmányos tárgyalás alá, a mit a Felsőged az önmaga által megállapított keretben ki jeölni jónak lát.

Fájlaljuk, de ki kell mondanunk, hogy ez a felfogás úgy a parlamentáris mus, mint a magyar alkotmány parancsaival homlokegyenest ellentétben áll.

Felsőged arra hivatkozik, hogy az 1867. XII. t. c. alapján elvállalt kötelezettségek becsületes és lelkismeretes teljesítése fölött mindenkor szigoruan őrködött, holott a magyar nemzet mély sajnálattal volt kénytelen tapasztalni, hogy e szigorú őrködés dacára számtalan más orvoslás nélkül maradt sérelmeink között a nemzetnek még olyan törvényes kívánsága sem mehetett teljesedésbe, mint a magyar csapatoknak magyar tisztekkel való ellátása, melyet pedig Felsőged még az 1868. év. augusztus 6-án kelt hadiparancsában elrendelt.

A helyi hajón.

Irta: Zöldi Márton.

Mikor a tavaszi napsugár első hevesebb csókja zizegő bogár-rajokat mozgósít a bársouyos fűszálak hűs árnyékában, a fővárosi ember belsejét valami ideges nyugtalanság lepi el. Képzetele titokzatos ábrándokat termel a levegőről. Milyen szép dolog is a levegő! Már tudniillik az az igazi levegő künn a szabadban, hol a fecskék vidáman hasogatják, hol nincs elpancsolva mindenféle ártalmas illatokkal, hol tisztán kapható, mint a legenda szerint Budán a vörös bor.

Hiába, csak a fővárosi ember tudja méltányolni a levegőt. Hát ha még a tiszta levegőhöz torma virslit is ehet és olcsó sört ishat! Ez a boldogság ideálja. Hála néked oh dicső természet, hogy ez az ideál nem tartozik az elérhetetlenek közé.

Ezekből könnyen kimagyarázható, hogy a kirándulási düh mért harapózott el oly rohamosan a fővárosi lakosság alsó százazerei között.

A legfavorizáltabb kiránduló helyek egyike kétségtelenül Promontor, hová tavasztól kezdve késő őszig ezrivel szállítják a kirándulókat a fürgén közlekedő helyi gőzösök vasár-és ünnepponkint.

Promontor nevéhez valami különös babonás hit fűződik. Alkoholja iránt szent borzalmat érez a budapesti burzoá. Emberemlékezet óta még nem volt rá eset, hogy valaki onnan józan fővel tért volna vissza. Mértékadó polgári kö-

rök felfogása szerint az egyenlő volna a becsületvesztéssel. Az ilyen embert egyszerűen boycottálnák minden uri s minden asztaltársaságból.

Elénkebb, mozgalmasabb képet alig lehet képzelni, mint a minőt vasárnapi esteken az a hajó fedélzete nyújt, mely Promontorról szállítja vissza a kirándulókat. Képzeljünk el 5-600 embert, férfit, nőt, gyereket vegyesen egy himbáló vízi járművön — becsipett állapotban. Enyelgés, nevetés, kacagás, dalolás, káromkodás, sikoltás, csodás harmóniába olvad össze. A levegő, ha nem is balzsamos de fűszeres, kissé talán nagyon is fűszeres. És e fűszeres illatot bizony nem Arábiából importálták, de nem is emlékeztet se mósuzra, se pézsmára.

Ha ez érdekes képet, néha vulkánikus megnyilatkozásaival, egy angol végignézné, a következőket jegyezné naplójába:

„A Duna-folyam hullámverése az óceánra emlékeztet. A rajta utazókon rendszerint a tengeri betegség legklasszikusabb tünetei mutatkoznak . . .”

Egy szép, csillagosugaras vasárnapi estén magam is a hajó fedélzetén ödöngtem. Pirulva teszek vallomást: teljesen józanul.

Uraim, Önök szivesek lesznek mentéseimet meghallgatni. Valami hatodrendű konyakgyárba voltam hivatalos. Az ott termelt három csillagos ital oly impertinens ízű volt, hogy én akaratom és jobb meggyőződéseim ellenére józan maradtam.

Uraim! csak az vessen rám követ, ki soha rossz konyakot nem ivott.

Velem szemben egy potrohos hasu

kefekötő mester foglalt helyet. Szükséges e mondanom, hogy be volt rugva. Boldogabb arcot legszebb álmaimban sem láttam. Földöntuli kéjjel szellőztette gyönyöző homlokát tarka kendőjével. Mosolygott és csuklott. Mellette a komaasszonya ült, felesége a másik oldalon trécselt az asszonyokkal.

A derék kefekötő boldogsága tökéletesnek, abszolútnak látszott. De mégsem, valami apró hibája mégis akadt e boldogságnak. Csekélység az egész . . . a komaasszonyt szerette volna megcsókolni. De az ellentétte.

— Ugyan ne bomoljon!

— Csak egy pusztit rimázkodott a pohos don Juan.

— Persze, ennyi nép előtt. Majd adna a komaasszony. Maradjon vesztet.

E merev ellentállás megtörte a kefekötő erejét, ismét nagyott csuklott és elszundított.

A komaasszony óvatosan felkelt s figyelmeztette a kefekötő asszonyát, hogy az ura elaludt. A hű hitves abba hagyta a trécselést s leült az alvó ura mellé, ki szabályos akkordokban horkolt. Egyszerre azonban szünet áll be a horkolásban, a kefekötő üdítő álmából felébredt, s kezével ismét a szomszédos nő derék felé nyúl . . . Semmi ellentállás . . . a kéz egyre vállalkozóbb lesz . . . magához szorítja az asszonyt . . . szemekéjesen lobognak . . . egy hirtelen mozdulat és . . . cupp, cupp, két hatalmas esök csattan . . . De a jövő pillanatban észreveszi, hogy a saját feleségét csókolja meg, csüggedten leereszti karjait,

Nem fogadhatjuk azért megnyugvással azt a kijelentést sem, amely szerint Felséged egyedül királyi akaratával bár mely, a nemzetet érdeklő jogokat utódaira érintetlenül átszámazhatna.

A magyar királynak olyan ural kodói jogai, amelyeket a nemzettől kapott, nincsenek és így királyi jogai felett a nemzet hozzájárulása nélkül utódai javára sem rendelkezhetik, valamint Felséged sem őseitől örökölte, hanem a koronázás alkotmányjogi ténye, a koronázási hitlevél kiadása, a koronázási eskü letétele és törvénybe iktatásával a nemzettől nyerte minden jogát. Eppen ezért nem ismerhetjük el azon felfogás helyességét sem, mintha a magyar szent korona egyedül Felséged koronája volna, mert a szent korona a nemzeté, mely lye saját jogán avatja királyát az ön álló magyar állam fejévé.

Alkotmányunk eme legfőbb igazságának kiemelésére annál inkább kénytelenek vagyunk, mert a legfelsőbb kéz irat közzétételével csaknem egyidejűleg amikor az újból kinevezett miniszterelnök Felséged nevében és felhatalmazására való hivatkozással, habár nem a törvényhozótestület színe előtt, azt a kijelentést tette, hogy Felséged fájdalommal és mély sajnálattal vett arról tudomást, hogy a Felséged által kiadott hadiparancs oly felfogásokkal találkozott, amelyek szerint a felséges urnak, mint a hadsereg törvény szerinti legfőbb hadúrának megnyilatkozása a magyar nemzetnek. Magyarország törvényes jogainak, a magyar államiságnak sérelmét célozná ez ki van zárva, ez Felségedtől távol állott — akkor ugyancsak Felséged nevében és felhatalmazására való hivatkozással a velünk szövetségben levő Ausztriának miniszterelnöke azt a kijelentést tette: hogy a hadsereg minden kérdésé-

ben, tehát még az 1867: XII. törvény cikk 12. §-ában kizárólag a magyar országgyűlésnek fentartott ügyeiben is, Ausztriának szerinte törvényes befolyása valóságban és teljes mértékben biztosítva marad.

Ez a kijelentés nemcsak ellentétes az ugyancsak Felséged nevében tett előbbi nyilatkozattal, hanem egyben állami önállóságunkat érintő elsőrendű kérdésben, törvényes jogaink ellen in téz Felséged nevében támadást.

Nem folytathatjuk el azért fájdalmas érzésünket, hogy nemzetünknek — Felséged részéről is [oly sokszor elismert hűsége és a királyi család iránt annyi század balsorában is mindenkoron tanúsított tántoríthatlan odaadása és önfeláldozása után, olyan kijelentéssel is kell találkozni, mintha alkotmányos jogainknak — azok között a magyar nyelv jogainak érvényesülése a szent korona országainak integritását veszélyeztetné.

Nem tudjuk, mire alapítja Felséged ezen aggodalmát; de köteles nyíltsággal ki kell mondanunk, hogy ennek pusztán hangoztatása is alkalmas lehet arra, hogy megrendüljön a nemzetnek hite, reménye és bizodalma abban, hogy leg szentebb jogait Felséged uralkodása alatt megvalósíthassa.

Minekünk, mint a nemzet törvényhozóinak kötelességünk alkotmányunkat minden fenyegető veszedelemmel szemben megoltalmazni. Jelen tiszteletteljes feliratunknak is ez a célja s azt hazánk és Felséged iránti hűséggel követni a mi életünknek igaz feladata.

Mi is mély aggodalmakkal eltelve óhajtuk, hogy a törvényhozás munkálkodásának fonalát újból felvehesse és hogy a függőben lévő számos nagyfontosságú kérdés megoldást találjon; de ha ez csak azon az áron volna elérhető,

hogy a nemzeti nyelvhez való jogunk érvényesítése lehetetlenné váljék, erre a velünk szemben támasztott követelésre, Felséges császár és király, ami feleletünk sem lehetne más, mint az, hogy: soha, soha!

De mi bizunk abban, hogy a királyi esküvel megerősített alkotmányunkból merített érveinkkel sikerült Felségedet álláspontunk igazságáról meggyőzni.

Ezen bizalomból folyó reménységgel kérjük Felségedet: kegyeskedjék az el sorolt sérelmek orvoslásáról alkotmányos uton gondoskodni és a nemzetet aziránt megnyugtatni, hogy törvényben győke rező kívánságainak törvényhozási tárgyalása és megvalósítása Felségednél akadályokba nem ütközhetik.

Kik egyébiránt mély tisztelettel vagyunk császári és királyi Felségednek

hódoló hivei:

Kossuth Ferenc, Thaly Kálmán, Tóth János, Polónyi Géza, Mezőssy Béla, Bakonyi Samu, Madarász József, Endrey Gyula, Leszkay Gyula, Rigó Ferenc, Polczner Jenő, Sebess Dénes, Rákosi Viktor, Madarász Imre, Szalay László, Kállay Leopold, Kovács Gyula, Kubik Béla, Boda Vilmos, Hilbert Ká toly, Gabányi Miklós, Bedőházy János, Chernel Gyula, Nessi Pál, Rátkay László, Hentaller Lajos, Illyés Bálint, Vertán Endre, Reich Aladár, Ráth Endre, Kelemen Béla, Egy Béla, Papp Zoltán, Mukits Simon, Barabás Béla, Malatinszky György, Gál Sándor, Fay István, Olay Lajos, Benes László, Babó Mihály, Bizony Akos, Beniczky Árpád, Uray Imre, Szederkényi Nándor, Holló Lajos, Kecskeméty Ferenc, Kálóssy József, Farkas Balázs, Marjay Péter, Hellebront Géza, Bartha Miklós, Visontai Soma.

s olyan arcot vág, mintha egy sündisznót nyelt volna el.

No, ha ezt a házasságot is az égben kötötték.

A hibásan adreszált csókoknál sokkal izgatottabb látvány volt az a drámai jelenet, melyet néhány perc múlva a fe dőzetén láttam. Előadták a parasztheccü letet. De nem ám úgy, mint az operában, zenei kísérlettel és színpadi mesterséggel, drámai közvetlenséggel. Alatos mos olasz tör helyet ferfiás ököl szerez repelt, nem énekeltek, hanem káromkodtak.

Két ifju versengett egy nő szerelme felett, A nő a legfessőbb szobalányok egyike, kiket valaha szőnyegeteket porolni láttam, merészen fittos orral ó szikrákat szóró bogárszemekkel.

Az ifjak egyike kovácslegény volt, hatalmasan duzzadó izmokkal s valósgos bikanyakkal. Ilyennek képzelem a szoborban a nyers fizikai erőt.

A másik ifju sápadt, vékony don gáju fodrászegéd volt, pacsuli illatos fri zurával és hegyesen kiálló Ádám csut kával.

A féltés dühe állította őket egymással szembe, Jó ideig szaggatott drámai felkiállásokkal traktálják egymást.

— Te hitvány barázdabillegető! — ordítá rekedten a kovács s akkorákat fujt mint egy cethal.

— Csirkefogó! — visszonzá a fod rász kraváti tenor hangon.

— Ha megfoglak, vacsorán éred Pi látust!

— Vigyázz, mert nem vacsorázol ma.

— Pléhdarabbá lapitalak! Lepedőben visznek haza.

— Dejszen, ha én megborotválak.

A sértések egyre hevesebben röp ködtek, a katasztrófa szele élesen süvitett.

— Ha még egyszer beszélni mersz Katicával.

— Ebnek parancsolsz!

Szabályos kör képződte körülöttük kíváncsiakból. Világosan láttam, hogy a tetlegesség kikerülhetetlen. Egész hidegen kombináltam. Ha a kovácslegény a fod rászra ráteszi a kezét, egyszerűen pépé morzsolja. Ha totalizátor volnék, százat tennék a kovácsra egy ellen. Csak rá kell nézni.

Nem volt időm a kombinációt tovább fűzni, mert a jövő pillanatban a kovács torkon ragadta ellenfelét. No itt emberhalál lesz. Teringetett, el kell választani őket.

Nem volt rá idő, mert a másik pillanatban a cingár fodrászegény úgy vágta az árbocrudhoz hatalmas alak ellenét, hogy a hajó megrengett belé. Azonfelül pedig a kovácsnak egyik zápfoga kitört.

Ilyen meglepetésre a legidősebb bookmakerek sem emlékeznek.

Es mit tett Katica a halálos versen gés hősnője? Jóságos Istenem! Mit is tehetett volna egyebet? Résmült sikoltással a legyőzött lovat tehetetlen testőm gére omlott, könyekben uszva, mint Nió bel. Gyöngéd becéző szavától sebétől eny hülést érzett, mosolyogni kezdett s hála könnyes szemekkel tekintett mentőjére, ki szelíden megcsókolja sebhelyét (a ki

tört zápfogát!) kezkenőjével egyre töröl getve az ajkából szívárgó vért... Ah beszélhetnek akármit a nő szív magasz tosággal van béelve...

Pardon, rászédett olvasóm: nem így történt, Csak a költői igazság oká ért irtam így meg. Fájdalom, az élet nem respektálja a költői igazságokat.

A mint az ökölharenak vége lett, Katica hetykén a fodrász karjába csimpázkodott a ajkbigyesztve így szólt:

— Gyere Muki, hagyjuk itt ezt a boros kancsót.

Es bizony ott hagyták. Mi is, mert a fütyt kiemelt a drámai hangulatból, tudatta, hogy a vámházhoz értünk.

Megfelelő számú passzív és aktív könyökdőfések között szerencsésen a partra vergődtem.

Mint hangyaboly, úgy hemzsegett a kikötő előtti tér a kirándulók sokaságától. E derék emberek most bizonyosan hazasietnek, ha ugyan a tántorgást sietésnek lehet mondani. Otthon a család tüzhely enyhe ölén édesen pihenik ki a nap izgalmas emóciáit.

De bizony nem mennek haza, ha nem elszélednek a külvárosi kávéházakban, hol fojtó gőzpárában cigánymuzsika mellett, reggelig hörpentik a snapszot. Ah, mily utálatos az a tivornya...

Hohó! Hátrább az agarakkal! Ne nagyképüsködjünk. Ezek mind derék munkás emberek, kik verejtékes homlokkal keresik kenyerüket. Hat napig szakadatlanul dolgoznak. Miért irigyelnők ötlük azt a szelíd polgári élvezetet, hogy a hetedik nap kiüthessék felebarátjuk zápfogát.

Vihar a képviselőházban

A képviselőház ülése.

Tömeges sértések.

A házat elnapolták.

— szept. 25.

A képviselőház tegnapi ülése iránt óriási volt az érdeklődés. Az országház előtt a nagy tér már korán reggel megtelt néptömeggel. Tüntetés azonban az utcán nem volt.

Annál izgalmasabban folyt le a ház ülése.

Csaknem az összes képviselők megjelentek.

Mindössze 14 képviselő hiányzott.

A folyosók izzó léte reggel 9 órától kezdve az ülés megoyításáig lázas jelene tekben bővelkedett. A függetlenségi párt 4 tagja, Polonyi Géza, Mezössy Béla, Tóth János és Bakonyi Samu egész éjjel dolgozott a felirati javaslaton, melyet reggel 8 órakor terjesztettek a párt rend kívüli ülése elé, mely azt egyhangú lel kesedéssel elfogta.

A képviselőházban idegfelesztő iz galmas háborgások közt folyt le az ülés. *Khuen Héderváry grófot huszonhárom percig nem engedték szóhoz jutni*, mi közben elképzelhetetlen erős kifejezésű sértésekkel illették. A felirat felolvasása alatt is minden nevezetesebb mondat után a közbeszólások egész tömege zudult a szabadelvű pártra. Az ülés 5 óra **hosszat tartott és ezalatt legalább négy száz közbeszólás hangzott el** irtóztató zajban, meg megújuló tolongás, hadonázás, fülsiketítő láрма, dobolás közt. Az ülést az elnök hétszer függesztette fel. Végül délután 4 óra 21 perckor szótöbbséggel elnapolták a ház üléseit az új kormány megalakulásáig.

Részletes tudósításunk a viharos ülésről im ez:

Elnök: Apponyi Albert gr. az ülést 10 óra 42 perckor megnyitja. *401 képviselő van jelen.* — Belép Héderváry az összes miniszterekkel.

— Eljen az alkotmány! Nem tü rünk erőszakot!

Ki kell rugni! Ez is csak Magyar országon történhetik, hogy ilyen ember ide mer tolnakodni! Ki vele! Nincs ennek bór a pofáján! Nem szégyell ez semmit! — ilyen kiáltásokkal fogadják a függetlenségi oldalról, miközben husz harminc öklöt fenyegetőzik feléje.

Endrey Gyula felolvassa a házat ülésre összehívó kérvényt.

Héderváry összeférhetlensége.

Elnök: jelenti, hogy Olay Lajos öz szeférhetlenségi esetet jelent be.

Olay Lajos: Bejelenti, hogy már előre megmondta: ha Héderváry vissza tér ide, mint a vesztegetésben bűnrészeszt állítja a ház elé. Ezt az ígérését most be váltja.

Eközben ilyen sértések repülnek a miniszterelnök felé:

— Hol van Dienes? Mit ír Geiger Gizella?

A Hajdu Etelka-féle kabinet meg alakult e már? Mennyi pénzt kapott?

Az összeférhetlenségi esetet az elnök a bizottsághoz teszi át.

Az alkotmány épsége.

Kossuth Ferenc pártja nevében meg okolja, hogy mért hívták össze az ülést. Az alkotmány épségét veszedelem fenye geti. Gonosz, bűnös, hűtlen tanácsadók

félrevezették a királyt és így most a nemzet köteles megvédeni az alkotmány integritását a király ellen. A király ha diparancsot intézett a katonákhoz, leve let a nemzethez. Amabban politikát visz a hadseregbe s megsérti az alkotmányt és a magyar nemzetet; emebben megerősíti s fokozza mindazt, a mit a katonáknak üzent. A király ezzel a kézírattal még nagyobbá tette a nemzet sérelmét. (Zajos tetszés.) Ezt csak a hűtlen tanácsadók tanácsára tehette!

Babó Mihály: Kalandorek!

Kiáltások: Hol a királyi eskü? Hazudnak már 36 esztendő óta!

Kossuth Ferenc: Magyarország, a magyar nemzet a trónnak egyetlen biztos támasza s a király inkább megsértette a hű Magyarországot, semhogy sérelem essék a megbízhatatlan, hűtlen Ausztrián, Kicsufolják az alkotmányt, melyre a király letette az esküt.

Barabás Béla: Megette a fene azt az esküt!

Felkiáltások jobbról: Rendre! rendre!

Elnök: Barabást rendre utasítja.

Kossuth Ferenc: A hadiparancs a nemzetet néptörzsszé fokozza le.

— Gyalázat! Szégyen! Hallgat a kormánypárt!

— Már eladták megukat!

— Nem volt ezeknek lelkiismeretük soha!

— Rövid lejárata forradalmárok!

— Ott ül élükön az osztrák cimborá!

Kossuth Ferenc: Körber szereplését ismerteti. Felolvassa beszédét, melyben dicsekszik, hogy 6 sugalmazta a hadi parancsot és kijelentette, hogy mindig bele fog szólni a magyar ügyekbe.

Barabás: Oly szemtelen!

Kubinyi Géza: Már az igaz!

Kossuth Ferenc: Csodálkozik azon, hogy a magyar király tanácsadója az osztrák miniszterelnök, aki nyíltan úgy bánik el hazánk belügyeivel, mintha osztrák tartomány volna Magyarország!

— Gazság! Gazember!

Papp Zoltán: Odaát megnémultak!

Kukik Béla: Mindegy már nekik!

Körber pórázára kerültek!

Kossuth Ferenc: Hosszasan magyarázza, hogy mindez alkotmányunk épségét csorbítja; kötelességünk tehát az egész nemzet nevében tiltakozni s a királyt felvilágosítani!

(Zajos tetszés. A szónokot üdvözlik.)

Felirat a királyhoz.

Endrey Gyula jegyző: Felolvassa a függetlenségi párt feliratát a királyhoz, melyet az összes függetlenségi képviselők aláírtak.

A felolvasás alatt szakadatlanul harsogtak a közbeszólások.

Barabás Béla: A korona a nemzeté s nem a királyé!

Justh Gyula: A hadsereg is a mienk!

Felkiáltás: Dinasztikus pöffeszkedés azt mondani: az én hadseregem!

— Politikai gyilkosságok ezek!

Endrey Gyula (olvassa). Ha a paramenti béke ára az, hogy mondjunk le a magyar vezényszórol, akkor azt kiáltjuk: soha! soha!

Az egész függetlenségi párt felugrál, percekig tapsol, tüntet, tombol s tele to rokka kiabálják:

— Soha! soha! soha!

Elnök: Az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Vihar Héderváry körül.

Khuen Héderváry gróf: T. ház! (Óriási zaj Dobolás. Fenyegető öklök. A miniszterelnök percekig mozdulatlanul, némán áll, szokatlanul izgatott és sápadt.)

Kukik Béla: Mit akar itt a vesztegető?

Lengyel Zoltán: Handlé! Mi van eladó?

Babó Mihály: Mit üzen Kaszinó Laci?

Gabányi Miklós: Pofont!

Elnök: Gabányit rendre utasítja.

Lengyel Zoltán: Nekem nem tetszik az ábrázata!

Felkiáltások jobbról: Rendre! rendre!

Iszonyu kavardás támad. Az elnök is kiabál és rázza a csengőt. Leirhatatlan durva sértések hangzanak.

Perenyi csend.

Feláll!

Rigó Ferenc: Csendesesen odamegy a miniszterelnök elé. Szemeközé néz és mond neki valamit, amit leírni nem lehet, majd így folytatja:

— Ne provokálja a nemzetet! Még egyszer mondom menjen ki!

Egy hang: Vágd pofon!

Erre irtóztató zürzavar támad. A szabadelvűpárt felugrál. Apponyi lerohan a lépcsőn. Senki se tudja mi történt. Megdöbbsentő szenvedélyes haragos szemé lyeskedések hangzanak.

Héderváry (az elnökhöz lép): Védelmet kérek! Én is képviselő vagyok! Bejelentem mentelmi jogom megsértését.

Apponyi és Héderváry élénken vitatkoznak. Mindenki ingerülten kiabál és fenyegetőzik.

Végre lecsillapul a zaj.

Elnök az ülést megnyitja.

— Eljen Rigó Ferenc!

— Ki vele! (Jobbról.)

Elnök: Előadja, hogy Rigó rátámadt a miniszterelnökre: Menjen ki!

Polonyi Géza: A legjobb tanács, a mit adhatott.

Elnök: Az ügy kiadatik a mentelmi bizottságnak! (Zajos helyeslés jobbról.)

— Menjen ki! Menjen ki! balról.

Babó: Mi van eladó? Hol a Gizi?

Héderváry: (pokoli láрма közt, hal kan, idegesen) Kéri a ház elnapolását a kormány megalakulásáig. Kossuth beszédében oly kijelentések vannak, melyeket szó nélkül nem hagyhat. A nemzet legfőbb érdeke, hogy a nemzet és korona közt béke és egyetértés legyen. (Tetszés jobbról.)

Lengyel Zoltán: Tarisznya a nyakába!

Elnök: Lengyel Zoltánt a mentelmi bizottságnak adja ki.

Lengyel (felugrik.) Egyenkint kell minket kihordani innen!

Héderváry: A király felhatalmzása alapján a következő kijelentést teszi.

Vihar Barabás körül.

Barabás Béla: Királyi szóznak nem hiszünk! Hamis eskü!

Erre oly vihar keletkezett, milyen még a házban soha sem volt. A szélső jobb oldalon felugrál Andrássy Tivadar, Borbély György, Szöcs Pál és öklöt rázza kiáltják:

— Hazaáruló!

Kubinyi Géza: Bűn! bűn!

Rakovszky István (ordít): Ki vele!

Gajáry Géza: Megszégyeníti a magyar nemzetet.

— Ki kell dobni! Hazaárulás!

Elnök: En Barabást már rendreutasítottam!

Barabás Béla: Mentségét akarja előadni.

— Nincs mentés! Kérjen bocsánatot! Pokoli lármá. Elnök megígéri, hogy csend lesz, ha Barabás szavait megmagyarázza.

Barabás: Nem hagytak szólni, most már nincs mondani valóm!

Elnök: Jegyzőkönyvi megrovást indítványoz.

Eleinte senki sem áll fel. Végre lassan felemelkedik az egész szabadelvűpárt és a néppárt, mialatt a nagy kavargásban kölcsönösen sértegetik egymást a képviselők.

Polonyi Andrássynak magyaráz.

A jobboldal óriási zajban érthetetlen szavakat kiabál.

— Eljen a király! A fiatalok kendőt lobogtatnak. — Eljen a király!

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

A ház elnapolása,

Hédervári: Kijelentette, hogy a királyi kézirat elosztatott minden félre értést. (Gunyos hahota balról.)

Hosszu, 2 és fél óráig tartó házszabály vita következett ezután, míg végre szótöbbséggel az üléseket az új kormány megalakultáig elnapolták.

KÖZIGAZGATÁS.

A színházi bizottság ülése.

A város színházi bizottsága tegnap délután 4 órakor a színház színpadán Kovács József polgármester elnöklete alatt ülést tartott.

Az ülésen elnökön kívül jelen voltak Oláh Károly, Körner Adolf v. tanácsosok Boeckó Sámuel r. főkapitány, Zádor Lajos Komlóssy Dezső, Dr. Fejér Ferenc, Szent királyi Tivadar, Berger Jenő, Tóth István Dr. K. Tóth Mihály, Szentpéteri Ferenc, Szikszay Lajos, Kabay György máv. mérnök, szakértő, Tikos Imre v. h. főmérnök Szikszay Gyula, Morvay Sótér, Gyöngyössi K. Viktor és Dr. Vargha Elemér mint a bizottság rendes és egyrészt ez alkalomból felkért tagjai.

A bizottság első sorban a tűzvizsgálatot teljesítette s kimondta, hogy színházunk teljesen tűzbiztonságos s így a színház eladások céljára október hó 1-jeére átadja.

Megvizsgálta a bizottság a színház villamos világítását, melyet szintén kielégítőnek talált. Elrendelte azonban, hogy a villamómpák és reflektorok hamufogóval látandók el, elrendelte továbbá, hogy az egyik vezeték még nagyobb tűzbiztonság okáért agyag vagy vascsővel vétesse körül és hogy a 2 hátulsó víztömlő 4 méter helyett 12 méter hosszú legyen.

A színházi butorzat átvizsgálásánál úgy találta a bizottság, hogy bár a butorok nem újak, de jók és használhatók s így ezeken ez időszert nem változtat.

A karzatot illetőleg szintegy jónak, tűzbiztosnak találta, de elrendelte, hogy megfogja vizsgálni mennyi jegy adható ki a szerződés értelmében a karzatra s hogy azt a karzat bizottsága szempontjából szigorúan ellenőrizteti.

A kijáratokon, a bizottság tényleg szükségesnek találta az átalakításokat és javításokat. utasítja tehát a városi mérnöki hivatalt, hogy erre nézve tervet és költségvetést készítsen s azt mielőbb nyújtsa is be a tanácshoz. A tervet a tanács jövőre végrefogja hajtatni.

A színpad padozata is rozoga, hiá-

nyos s erre is terv és költségvetés készítését rendeli el a tanács, hogy ennek alapján jövőre szintegy megcsináltathassa.

Béjárta a bizottság továbbá a súlylyesztőket, a zsinórpadlást, gépházat és az egész színházat. Megtekintette a vízcsapokat, folyosókat és egyáltalában mindent s az egész berendezést rendesnek, tisztának és céljaira átadhatónak találta.

Tárgyalta végül a bizottság Makó Lajos igazgató kérelmét a vasárnapi bérletes előadások megengedése tárgyában, melyre a bizottság azt határozta, hogy a kérvényt újból majd akkor fogják tárgyalni ha Makó Lajos igazgató is itt lesz már.

Ezzel a színházi bizottság tegnapi ülése esti 6 órakor véget ért.

× **Erdészeti szemle jegyzőkönyv hitelesítés** A gazdasági bizottság kiküldött szűkebbkörű bizottsága nemrég szemlét tartott a város összes erdő vagyona felett melyről jelentését már régebben benyújtotta. A jelentéssel egybefüggő jegyzőkönyv hitelesítésére a kiküldött bizottság Király Gyula városi tanácsos elnöklete alatt, annak hivatalos helyiségében ma délelőtt 11 órakor fog egybe gyűlni.

× **A jog és pénzügyi bizottság ülése.** A város jog és pénzügyi bizottsága tegnap délután 3 órakor a városháza nagy tanácstermében a távollevő Vecsey Imre v. főjegyző helyett Bészler Károly v. tanácsos elnöklete alatt ülést tartott. — Az ülésen elnökön kívül jelen voltak Márton Imre, Dr. Magoss György, Roncsik Lajos ifj. Schwarz Vilmos és Vargha Károly ifj. tanácsos. A bizottság tegnapi üléseben a város 1904 évi költségvetést általában elfogadta s egyben kijelentette, hogy abban igen szép pénzügyi jobbulást lát s azt reálisnak nyilvánítja. Azután részletesen vették a költségvetéget tárgyalás alá, s már tegnapi ülésében a bizottság a költségvetés egy nagy részét részleteiben is letárgyalta. A bizottság ma délután 3 órakor a városháza nagytanács termében folytatja üléseit és a költségvetés további részletes tárgyalását. A bizottság tegnapi ülése esti fél 7 óráig tartott.

A debreceni cigánykirály.

Irta: Sziporka Zsolt.

A debreceni cigánykirály brácsás a Rác Károly híres jeles bandájában, aki minden este a leghiggadtabb együttlétben húzza a kontrát a Bikában a Rác Károly gyönyörű nótáihoz, közben pedig csak a szeme villogóbb, az arca feketébb és jellegzetesebb élű, de csak a figyelő előt, önmaga azonban a legtöbb ember előtt olyanok látszik — ha ugyan valaki ügyet vet rá — mintha csupán arra volna gondja, hogy el ne vétse az egyformán zümmögő taktusát a hegedű-kontrának, a primás előjátéka után.

De ha aztán az ember beszédbe elegyedik vele. Istenem minő más lesz ez az egyszerű ember.

Szeme fehérje haragosan villog ki fekete arcából. nyakán az erek ujnyira vastagodnak s sötétbarna — szinte fekete ábrázata is — láthatóan pirba borul, ha szenvedélybe csap nála a rendesen cigányos vérmérsékletével mintegy természetesen egybeillő vitatkozás heve.

Mert lágyan elmerengő komolysággal kezdi a beszédét mindig, hogy aztán annál inkább heves vitává domborodjék pár csekélyke perc alatt.

Vannak emberek, kik a sors minden rendű társadalmi viszonya között

bár, de vitázóknak, gondolkodóknak, böleselőknek — születnek.

Gyakran tapasztaltam már az életben ezt, s az én brácsásommal való, eleinte véletlen, utóbb szinte keresetté, rendszeressé vált éjjel utáni vitáim még jobban megerősített, meggyőzött e hitben.

Ezeknél az embereknél aztán igazán csak a rájuk nézve vagy szerencsés, vagy szerencsétlen véletlen dolga, hogy nem adatot nékik a sorstól helyzet és alkalom az ég felé vagy a mártíromság koszorújához való biztos törekvésre.

Es pedig két okból.

Az egyik ok a gyerekkorban másodikkal természetűvé vált kenyérkereset megszokott köre és helyzete; a második ok pedig születésük társadalmi helyzete.

Mert bármit beszéljünk is milliókból egy a kivétel, aki anélkül, hogy papáját jól megválasztotta volna a jelen társadalomból önként fölé kialakult 5-6 társadalmi — általunk bár tagadott, de mégis meglevő rendben alulul a 7 ikbe és belé könyökölni tudna, sőt abban a merőben új világban is számottevővé tenni is tudná magát.

De ilyen alig akad egy a milliókkal szemben; hát a többi hasonló még mennyi, aki mind mind — lemarad.

Az én emberem például cigány; annak született és az is maradt.

De magában hordja a kiválób, de lemaradt ember fajának minden egyéni jellegét.

A minap is éjjel tájt, mikor már vendég alig volt a Bikában, körül ülve s bandától, s ujsággal a kezében (most mindig olvas) vagy némán, de a figyelő által észrevehetően tanulmányozva, az embereket néz maga elé) disputál velük és beszél nekik nagy hévvel.

A banda néma, hallgat. Érzi fölényét, de éppen azért mosolyog is fölötte, — de suttymban.

Egyszerre a mellette ülő egyik kontrás közbe szól a beszédébe.

— Azt mondom én, rendezni kéne ezt az egész dolgot!

— Hiszen én is azt beszélem, vág belé hévvel a brácsás.

— En bizony nem hallottam eddig egy szót se belőle.

A brácsos reá néz a szándékos, muliciozus és rendszeres megbosszantójára, aztán dühhél végig nézi és szónéklül — ott hagyja.

— Ő semmit se hallott, s én másfél órája beszéllek ennek a lónak, aztán még haladjon velük valamire a józan eszű ember — morogja magában — de mit is bajlódok mindig újra velük.

A jelenet mulatságos volt, de érdekelt is. S ismervé az öreg brácsos eszejárását, hát megkerdeztem Rác Károlyt, hogy mi is a baj újból a banda meg a brácsás közt.

— A brácsással! — Nincs azzal baj kérem! Mosolyog rá Károly, régi nóta az már amit ő fu, csak a kottája raj minden nótájának.

— Akart ő már cigányokat telepíteni, cigány hercegséget teremteni, aztán cigány királyságot, melyben ő a király; rendszeres udvarral, minisztériummal berendezve, úgy, mintha 12 millió forint volna az évi jövedelme, s mindez szépen meg is volt már, persze — papíron!

— Most meg, hogy a cigány hangversenyek dulkan Budapesten (Károly t. i. nem nagy híve ennek a banda-mutogatásnak ahogyan ő mondja) hát az én brácsosom a magyar cigány zene reformálásának lett a híve.

— Ezt magyarázta most is a ban-

dának s ezzel boszantották fel is, valamiért.

Dehát se baj, legalább elfoglalja magát valamivel s így aztán boldog is, meg eszébe se jut a maga szegénysége.

Hát biz ott se baj is! Ha csak az nem, hogy ő is egyike azoknak a gazdag fogékony és teremtő lelkű embereknek, akik sokat magával lemaradtak, mert egyik parasztnak, a másik szegénynek, vagy a harmadik — mint ő is cigánynak született!

Csoda-e hogy álmódzó lelke ez életben egyszer legalább papíron, hogyha már másként nem cigánykirály akart lenni.

Van abban valami a fáját is becsülönés még, amikor önmagával azokat is emelni kívánta, akik különben is csupa független királyok bármilyen társadalmi életük, minden viszonya közt.

H I R E K.

Napló.

Iparmuseum nyitva minden vasárnap és ünnepeken napon d. e. 9—12-ig.

Nőegyleti szövetség tanműhely nyitva — vasárnap kivételével — mindennap délelőtt 7—12-ig és délután 2—6-ig.

Szept. 27, A közraktár ülése a városházán délelőtt 10 órakor.

Szept. 27 Torna és kerékpáros egyesület versenye

Szept. 29 Városi közgyűlés.

* **Öngyilkos képviselő.** Távirati tudósítás: Ma délelőtt nagy feltűnést keltő öngyilkosság történt a fővárosban. Feszti Béla Komárom szabadelvű párti képviselője az Adria szállóban ötször magára lőtt és a mentők haldokolva vitték a Rókus kórházba. Feszty Béla tegnap este Komáromból érkezett a fővárosba. Vele jött Csepi Dániel komáromi föld birtokos. A pályaudvarról egyenesen az Adria szállóba hajtatott, ahol Csepivel a II. emeleten bérelt lakást. Ma reggel Feszty azzal vált el Csepitől, hogy a képviselőházban találkoznak. Csepi el távozott és a képviselő magára zárta a szobája ajtaját.

Kevésivel 10 óra után öt lövés dördült el szobájában. Betörték az ajtót. A képviselő a pamlagon feküdt, a melléből patakzott a vér. Nyomban a mentőket hívták, akik haldokolva vitték a Rókus kórházba. Az öngyilkosság híre nagy gyorsasággal terjedt el a fővárosban és mély megdöbbenést keltett a képviselőházban. Teitének okát még csak nem is sejtik. Levelet nem hagyott hátra. Azt beszélnek, hogy beteg ember volt és emiatt lett volna öngyilkossá. A közkedvelt képviselő alig marad életben, gyászba borítva nagy és előkelő családját.

* **Zászlóavatási ünnep.** A dal ünnepe lesz az, melyen a debreceni kereskedő ifjak társulatának dalköre szép lobogóját felavatja. Városunk ez egyik legrégebbi és kedvelt dalköre, mely 17 évi fennállása alatt működésével annyi elismerést vívott ki, szorgalommal készül szép lobogójának október 11-én megtartandó felavatási ünnepére. Hisszük, hogy derék ifjainknak az ünnep minél fényesebb tevésére való törekvése, élükön szeretett elnökükkel Sesztina Jenővel, sikerülni is fog. Az ünnep változatos programját, melyben a helybeli összes dalárdák közreműködése is belfoglaltatik, legközelebb ismertetjük.

* **A levélhordó merénylője.** A fővárosi rendőrség detektívjei minden irányban nyomozták azt a vakmerő rablógyilkos merénylőt, aki tegnap a József körút 14. számú házában baltával leütötte Boda István pénzes levélhordót és kirabolta. A merénylőnek teljesen nyoma veszett. A rendőrség most már csak abban bizakodik, hogy a merénylőt ruhája fogja elárulni, amely tele lehet vérről. A rendőrségen Bónis István rendőr fogalmazó egész sereg tanut hallgatott ki, akik valamennyien azt vallják, hogy látták a gyilkos menekülését, de nem tudta senki, hogy mi történt és így nem is üldözték. Boda állapotok ma már jobbra fordult és orvosai azt hiszik, hogy megmenthetik életét.

* **Megszűnt járvány — megnyílt vásár.** Minthogy Debrecen város területén a különféle állatok között uralkodott járványos betegség megszűnt, a város egész területét a zár alól feloldották s máttól kezdve úgy a heti, mint az országos állatvásárokat mindenféle állatra megtartják.

* **Gyűlés az ipartestületnél.** Az ipartestület előljárósága tegnap délután 5 órakor Tóth Kálmán elnöklété alatt az ipartestület tanácsstermében ülést tartott. Az ülés megnyitása után az e hónapban felszabadult iparosoknak mondott az elnök szép beszédet, melyben elbők tártta az élet nehézségeit s a módot, mellyel azok ellen küzdhetnek, továbbá az iparos szép feladatát. A lelkés beszéd mélyen meghatotta a 20 új, fiatal segédek. Azután átadta az elnök az új segédeknek a felszabadító oklevelüket. Az új segédek névsora a következő: Sipos Géza férfiszabó, Kmetti Lajos kéményseprő, Boldizsár Gábor lakatos, Göndör László eszmadia, Sibay Márton kőműves, Oláh Imre lakatos, Farkas Ferenc kőműves, Szabó Sándor kötélverő, Danes László kőműves, Bagdi Lajos eszmadia, Eles Elemér bádigos, Kábi Kálmán gép lakatos, Tóth Julianna nőiszabó, Kapusy Sándor asztalos, Pethő József könyvkötő, Faragó József eszmadia, Nagy Lajos, Hiripi Gábor és Bácsi Ferenc asztalosok és Mihály József hentes segéd. Az új segédek felavatása után az előljárósági ülés folyó ügyeket tárgyalta.

* **Békéltető bizottsági ülés.** Ma délután 4 órakor az ipartestület békéltető bizottsága az ipartestületi tanácsstermben ülést tart, melyen Bereczky Lajos rendőrfogalmazó lesz az elnök.

* **Kihágások a közvágóhidon.** Tegnap Orosz László rendőrfogalmazó 18 közvágóhidi béltisztító segédet büntetett meg vágóhidi kihágásokért, melyeknek ismétlődése esetén a rendőrség erélyesebben fogja sujtani azokat, kik a közvágóhíd szabályai ellen vétnek.

* **Feloldott zárlat.** A szolgabíróság Vámospérecet a száj és körömfájás miatt kiadott zár alól felmentette. A feloldott zárlatról a szolgabíróság 17 községet és a felettes hatóságokat is értesítette.

* **Kukorica kávé.** A karcagi rendőrség táviratban tudósította rendőrségünket, hogy tegye közhírré, hogy egy 30—35 éves, alacsony, köpöcs termetű, vereses kis bajszu zsidótól a ki kávéban utazik óvakodjanak. A szélhámos utazó ugyanis kávé árul apró zsákokban, melyekben azonban csak felül van kávé, a többi helyet kukorica tölti be. Az ismeretlen nevű szélhámos a környéken a kisebb városokban mindenütt becsapta a kis

kereskedőket. A rendőrség itt is keresi a szélhámos utazót.

* **Leégett istálló.** Balmazújvárosban Lázár Lajos és Béla istállója leégett. A tűz oka az eddigi vizsgálat szerint Lázár Béláné hanyagsága, ki részegen valami módon meggyújtotta az épületet. Az istálló melletti szalmában holt részegen aludt Lázár Béla s csak nagy nehezen tudták kimenteni. A kár jelentékeny. Biztosítva nem volt. A vizsgálat folyik.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatal halálozási oszlopánál: Juhász András ev. ref. 13 éves, Fekete Sándor ev. ref. 16 éves, Béres Irén ev. ref. 5 hónapos, Horváth István ev. ref. 5 hónapos.

* **A ló miatt.** Kiss Sándor határbeli tanyasi lakos lova átment szomszédjának Végh Jánosnak földjére. Kiss Sándor utána ment a lónak és Végh Jánossal találkozott. A két szomszéd összeszólalkozott, aminek az lett a vége, hogy Végh János szomszédját alaposan elverte. A verekedő szomszéd ellen folyik az eljárás.

* **Rövid hírek.** — Vonatkisiklás. A Kassa oderbergi vasut egyik tehervonata a napokban a csacai állomás mellett kisiklott, három kocsi tönkrement. — Csepreghy Ferenc emléke. Hont vár megye közönsége a kitűnő népszimű írónak szülőházát emléktáblával fogja megjelölni. — Megvesztett fiú. Mathán Jása zombolyai fiút a nyáron megharapta egy veszett kutya, akkor rögtön beszállították a Pasteur intézetbe, ahonnan mint gyógyultat bocsátották ki, az elmúlt napokban azonban kitört rajta a veszettség és borzasztó kínok között meghalt. — Földrengés. A veszprémmegyei Várpalota község lakóit egy hét óta folytonosan is mélylő földrengések tartják félelemben. Azt hiszik, hogy egy közelfekvő vulkánikus alakulatu hegy kitörésre készül.

* **Olvassuk a „KARIKÁS” életlapot.**

Az Arany Bika kávéházában ma este Magyar Testvérek zenekara játszik.

S P O R T.

Országos versenyek Debrecenben.

A vasárnapi torna- és atletikai versenyek nevezései lezáródtak s igen szép versenyre nyujtanak kilátást. Nagyszámu csapatok és sok versenyző klasszikus mérkőzést fognak a debreceni közönségnek bemutatni.

A budapesti posta- és táviróoszték sport egyesülete 30 taggal, 14 versenyzővel, a Budapesti Torna Club 24 taggal, 12 versenyzővel, a Budapesti (budai) Tornaegylet 24 taggal és 6 versenyzővel vesz részt; a rendező debreceni torna- és kerékpáros egyesület 20 taggal és 15 versenyzővel vesz részt. A helybeli középiskolák közül részt vesznek az ev. ref. tanítóképző, az állami főreáliskola és a róm. kath. főgimnázium 30—60 tanulóval álló csapatokkal. Versenyzőket küldenek még a Magyar Atletikai Club, Magyar Unio Egylet, Fővárosi Kerékpár Egylet, Edison Kerékp. Egyl. Aradi Tornaegylet, Kolozsvári Egyetem Atletikai Club, Debreceni Polgári Kerékpáros Egylet.

Vasárnap délelőtt 9 órakor előmér

közések lesznek, 10 órakor labda verseny két két budapesti vagy egy budapesti és a helybéli égylet közt. A délelőtti verseny 40 fillérért tekinthető meg, deákok 20 fillért fizetnek.

Délután háromnegyed 2 órakor gyűlekezés a városháza előtt s onnan 2 órakorkivonulás zeneszómmellett zászlók alatt. A délutáni helyáratok a falragaszok mutatják. Jegyek előre kaphatók Borsos és Lackó cég üzletében.

A vendégek szombaton délután fél négykor, félhétkor, vasárnap hajnalban fél háromkor és a déli gyorsvonattal érkeznek Debrecenbe s nagy részök a torna csarnokban lesz elszállásolva.

*

A vasárnapi tornaversenyen az egy letak és iskolák zászlait a verseny kezdeté előtt e célra felkért debreceni leányok megkoszorúzzák. A fiatal hölgyek névsora a következő: Kenézy Lujzika, Csikos nővérek, Békésy Irén, Török Margit.

T Á V I R A T O K.

A szabadelvűpárt értekezlete.

Budapest, szept. 24. A szabadelvűpárt számos tagja ma este a pártelnökséghez írást nyújtott be, hétfőre kérve pártértekezlet egybehívását, melyen a katonai kérdésben döntsenek.

A képviselőház összehívása.

Budapest, szept. 24. A függetlenségi párt esti értekezletén elhatározta, hogy holnap felszólítja a ház elnökét, hívja össze ülésre a képviselőházat, hogy az osztrák támadások ellen felszólalhassanak, a harmadéves katonák visszatartása ellen lépéseket tegyenek.

Tüntetés a szabadelvű párt ellen.

Budapest, szept. 24. A szabadelvű pártkör előtt este diákok tüntetést rendeztek. Megjelent a rendőrség, mire a tüntetők csakhamar szétszözltek.

Szentes nem szed adót.

Szentes, szept. 24. Szentes város képviselőtestülete mai ülésén elhatározta, hogy nem enged beszédni s nem is fogad el állami adókat.

A Meszlény—Polonyi ügy.

Budapest, szept. 24. A házban ma temérdek személyes ügy keletkezett. Ezek közül a Polonyi és Meszlényi képviselők összetűzéséből támadt ügyet este békésen elintézték.

Gabona tőzsde.

Budapest, szept. 24 Buzakinálát jó vétel kedv élénk — Lanyha irányzat mellett 50,000

méter nássa került forgalomba változatlanul tartott áron, Egyébb gabonanemek változatlanok, idő szép,

NYILT-TÉR.*)

Debrecen c. napilap 185 számában én ellenem egy Árverési hirdményt jelent meg, melyet dr. Varga Lajos ügyvéd ur — azt hiszem volt függetlenségi képviselőjelölt . . . ? is . . . — közétetett személyes *bravurja* jeléül; nekem pedig költséget és kellemetlenséget okozva az ő személyes inpertentiájával, mivel az ügy rendezve lett. Fent nevezett ügyvédet a fele levélben értesítette az ügy megszüntetéséről, ő a levelet ideje korán meg is kapta, dacára annak az árverési hirdményt közé tette. Mikor én őt felölősségre vontam, ő a levél átvételét egész egyszerűen letagadta és egész higgadtan azt hazudta szemembe — többek jelenlétében — hogy a levelet nem kapta meg; mivel én meggyőződés véget rögtön távoztam és néhány perc múlva vissza mentem, nagy energiával és huzugsággal állította, hogy a levelet éppen

*) E rovatban közlőtekért nem vállal felelősséget a Szerk.

most hozta a levélhordó. Az pedig nem volt igaz, a miért én a fent nevezett ügyvéd urat egész egyszerűen hazugnak nyilvánítom.

Gasparik Antal.

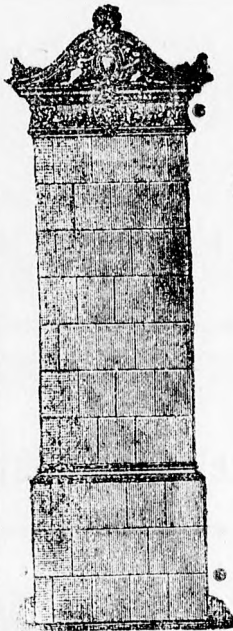
Igen alkalmas utazásoknál.
Rövid használat után nélkülözhetetlen
Egészségügyi hatóság által megvizsgálva
Bizonyítvány kelt Bécsben
1887. július hó.

Sarg's
Kalodont

nélkülözhetetlen

F O G T I S Z T I T O - S Z E R

Elsőrangú higienikusok elismerik, hogy egészségünk fentartásával nem nélkülözhető fogak és a szájüreg gondos ápolására nevezetesen gyomorbetegségek hárihatók el az által. Ennél legsikeresebbnek bizonyult a „Kalodont“, mely az antiszeptikus hatás a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitűnően egyesíti.

Elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított áruk mellett,

továbbá

Főzőedények, takaré-konyhák, épület-vasalások, gazdasági eszközök. tetőlemezek, mérlegek revolverek töltények

nagy választékban

a legjutányosabb árban

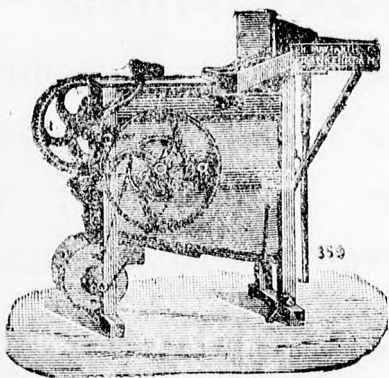
kaphatók:

KOVÁCS GYULA vasüzletében

a „Bika“ szálloda mellett

Kukorica-morzsolók

kéz-és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

Gabona-rosták,
Konkolyozók (triörök);
Széna- és szalmasajtók.

RÉPA- és BURGONYAVÁGÓK.
TAKARMÁNY-FÜLLESZTŐK.

A legjobb VETŐGÉPEK

„AGRICOLA“ (tolókerék szerkezettel)

mindennemű vetemény számára, váltókerékek nélkül dombon avagy síkon alkalmazható, a legújabb rendszer szerint és jótállás mellett gyártanak és szállítanak

Mayfart Ph. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntödék és ekegyárak
Bécs, III. Taborstrabe 71.

— Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. —
— Képviselők és viszont elárúsítók kerestetnek. —

Kaiser Salamon

Hatvan-utca 2. szám alatti havi és heti részletüzletében, az őszi és téli áruk nagyválasztékban megérkeztek, u. m.: férfi, fiu és gyermeköltönyök, női felső kabátok és felöltők, vásznak, kanavászok, képek és tükrök nagyraktára.

Csak is Selle és Kary féle

FREDINT

Kérjünk.

Legjobb tisztító szer

minden finomabb cipőhöz, sárga, és fekete. Különösen ajánlatik Boxalls-, Oscarica-, Chevrax- és Lack-cipőkhöz.

Bécs, XII.1.

Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle „Glasur“ fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20 kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Borsos és Társa czégnél

Debreczenben.

Thierry A. gyógyszerész, Csoda-Balzsama.

A legjobb házi gyógyszer étvágy zavaroknál, gyengeség, rossz érzés ellen, enyhíti a köhögést, nyálkát feloldja, tisztítja. 12

kis vagy 6 kettős üvegben franko 4 korona: Kapható:

Thierry A. gyógyszerésznél,
Pregradabei Rohitsch-Sauerbrun.

— Valódi csakis a mellekelt jegy mellett. —

Utazásoknál ez a szer okvetlen szükséges.

Főraktár Budapesten TÖRÖK I. gyógyszerésznél, Zágrábban MITTELBACH A. gyógyszerésznél, Bécsben. BRADY C. gyógyszerésznél. A.

Székelyföldi elsőagn természetes alkalikus sós savanyúviz.

A „Málnási Mária Forrás“

kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Javasolva:

a torok, gége, légcső heveny és idült hurutjainál, a tüdőtuberculosis minden stadiumában, a gyomor és bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél, köszvény és izom csuznál.

Kapható:

Geréby Fülöp utódai, — Kontsek Gézánál, minden gyógyszerertárban, drogueriában és füszerkereskedésben.

Kutkezelőség: Brassó.

A magyar kir. belügy. Miniszter ur 36890/1902.számú rendeletével a Málnási Mária Forrás számára a gyógyforrás elnevezést engedélyezte.

A külföldi Sellers, Gleichenberg, Emsi drágább vizeket bizonylatok szerint jóval felülmúlja. Tisztán, lényei borral, tejjel összeöntve iható.